

**Kwaliteit van dysfagiebehandeling:
ik vind dat het beter moet!**

Aanzet tot discussie

dr. Hanneke Kalf
hanneke.kalf@radboudumc.nl | www.hannekekalf.nl
25 november 2014

Radboudumc

Radboud University Medical Centre Nijmegen (NL)
Department of Rehabilitation

Centre for speech & swallowing disorders

NVLF 2014 Radboudumc

Discussieavond

NVLF 2014 Radboudumc

**Kwaliteit van dysfagiebehandeling
in Nederland**

**Alle logopedisten zijn *bevoegd* om
patiënten met slikstoornissen te
behandelen, maar zijn ze ook *bekwaam*?**

Wet BIG en voorbehouden handelingen:
"Bekwaamheid is het vermogen om in bepaalde situaties een handeling correct uit te voeren. Dit valt niet te bepalen aan de hand van een diploma maar moet in de praktijk worden beoordeeld. Het verrichten van handelingen zonder enig inzicht in de context waarbinnen de handeling plaatsvindt (het doel van de handeling, inschatten van de gevolgen van de handeling, hoe te handelen bij complicaties) wordt als onzorgvuldig handelen beschouwd. Dan ontbreekt dus de bekwaamheid."

NVLF 2014 Radboudumc

Want logopedie is ongevaarlijk ...

Radboudumc

Gevolgen slikstoornissen:

1. Risico ondervoeding en dehydratie
2. Mindere kwaliteit van leven door beperking in voedingsconsistenties
3. Risico aspiratiepneumonie
4. **Langere opnameduur (hogere kosten)!**
(alle etiologieën)

NVLF 2014

Logopedie mogelijk gevaarlijk:

- als aspiratie(risico) wordt gemist
- bij onderbehandeling

Casus recidief CVA:

- logopedist: verslikken in water dus *niets per os*
- familie geeft gebak, soep, gebakken ei enz.
- endoscopie: met dik vloeibaar en brood géén aspiratie of residu, maar met vloeistof prompt aspiratie .....

Conclusie: familie heeft gelijk!

Radboudumc

Is dat erg?

- Kwaliteit van leven van de patiënt!
- Kwaliteit en geloofwaardigheid van logopedie!

NVLF 2014

Radboudumc

Slikstoornissen

Caseload > 75%

NVLF 2014

Radboudumc

Dysfagie en logopedie

- In laatste 30 jaar enorme toename van onderzoek en publicaties
- Internationaal wetenschappelijke tijdschrift sinds 1986: **Dysphagia**

International wetenschappelijke vereniging sinds 1992:
Dysphagia Research Society (DRS)

- www.dysphagiaresearch.org
- 2015: 12-14 maart, Chicago**

NVLF 2014

Radboudumc

European Society for Swallowing Disorders (ESSD)

2011: Leiden
 2012: Barcelona
 2013: Malmö
 2014: Brussel

1-3 oktober 2015: Barcelona

Internationale verschillen:

- Gezondheidszorgsysteem
- Status van de logopedie

www.myessd.org

NVLF 2014

Radboudumc

“The art & science of deglutology”

Editorial *Dysphagia*, January 2014

- Deglutooloog:** expert in fysiologie en pathologie van het slikken
- theoreticus, vergelijk: afasioloog
- Dysfagietherapeut:** expert in het behandelen van patiënten met slikstoornissen
- clanicus, vergelijk: afasietherapeut

Universiteit van Leuven: universitaire topmaster?

- logopedisten en artsen
- zelfstandig instrumenteel onderzoek, incl. manometrie enz.

NVLF 2014

Radboudumc

Wat gaat er mis?

Patiënten worden:

- niet of pas laat behandeld
- onderbehandeld
- verkeerd behandeld
- te voorzichtig, te conservatief behandeld
- onvoldoende geïnformeerd

Door:

- kennisgebrek
- angst

NVLF 2014 Radboudumc

Logopedist = schakel tussen

KNO en Neurologie

NVLF 2014 Radboudumc

en ...

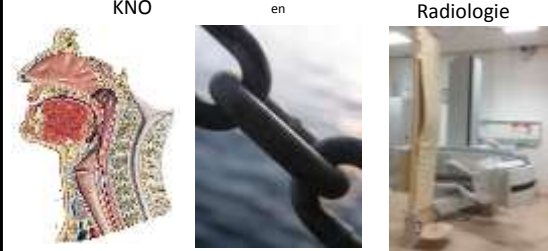
KNO en IC

NVLF 2014 Radboudumc

en ..

KNO en Radiologie

NVLF 2014 Radboudumc

Kennistekort

- Je laat een patiënt slikken door op de mondbodem te duwen.
- Problemen in de orale fase kun je oefenen, voor problemen in de faryngeale fase is chirurgie.
- We zijn op de opleiding bang gemaakt:
  - Water is gevaarlijk.
  - Altijd met theelepel beginnen.
  - Rietjes zijn gevaarlijk.
- .....

NVLF 2014 Radboudumc

Mijn vragen

1. Zijn pas-afgestudeerde logopedisten voldoende competent zijn om dysfagiepatiënten te behandelen? Zo niet, welke consequenties heeft dat? Of welke verbeteringen zijn er op komst?
2. Is er behoefte aan consensus over de competentie om dysfagiepatiënten te kunnen behandelen op beginnersniveau?
3. Is het kunnen behandelen van dysfagie een specialisatie of geldt dat alleen voor het behandelen van zeer ernstige slikstoornissen?

Mijn bijdragen en voorstellen .....

NVLF 2014 Radboudumc

Mijn bijdragen en voorstellen .....

www.moelijklikken.nl
www.phagein.nl
www.hannekekalf.nl
Radboudumc

www.hannekekalf.nl

PROFESSIONAL PAPERS

Radboudumc

Blogs

IN MEMORIAM JERI LOGEMAN

Radboudumc

www.dysfagie.com voor logopedisten

Dysfagie

Radboudumc

www.moelijklikken.nl voor patiënten

www.moelijklikken.nl voor patiënten

Radboudumc

Competenties dysfagiebehandeling?

Beginnersniveau:

- Pas afgestudeerd en basiskennis met geen of weinig ervaring met het behandelen van dysfagiepatiënten

Regulier niveau:

- Ruim voldoende kennis en ervaring voor zelfstandig behandelen van de meeste dysfagiepatiënten

Expertniveau:

- Zeer veel kennis en ervaring met diagnosticeren en behandelen van moeilijke dysfagiepatiënten. Betrokken bij wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Gaat naar/draagt bij aan wetenschappelijk onderwijs. Master classes, ESSD, DRS enz.

Initieel onderwijs: basiskennis
Post-hbo-onderwijs: verdieping, canules, nieuwe technieken enz.
Master classes, ESSD, DRS enz.

Radboudumc